

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ-ΕΣΠΑ

ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤ. ΠΡΟΓΡΑΜ/ΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Αθήνα, 24/05/2013
Αριθ.Πρωτ. /ΕΥΣΣΑΑΠ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΕΣΠΑ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ, ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ : ΟΠΩΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Ταχ. Δ/ση : ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 3 (5^{ος} όροφος)
Ταχ. Κώδικας: 105 57 ΣΥΝΤΑΓΜΑ, ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Λ.ΚΑΝΤΣΟΣ, Μ.ΠΡΑΓΙΑΤΗ, Δ.ΙΑΚΩΒΙΔΗΣ
Τηλ. : 210 3726004, 015, 021
Fax : 210 3726028
E-mail : evssaap@mnec.gr

Εγκύκλιος

Για τη διεξαγωγή της εκ των προτέρων αξιολόγησης και της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος των οδηγιών που ακολουθούν είναι να παρέχουν στις Περιφέρειες τις βασικές κατευθύνσεις για την οργάνωση και διεξαγωγή της εκ των προτέρων αξιολόγησης και της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων¹ της περιόδου 2014-2020 .

Με τη 2^η εγκύκλιο σχεδιασμού και κατάρτισης αναπτυξιακού προγραμματισμού της περιόδου 2014-2020 του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (ΥπΑνΥπ, Μάρτιος 2013) τίθεται ως στόχος η επίσημη υποβολή των νέων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο τέλος του 2013. Τα νέα σχέδια επιχειρησιακών προγραμμάτων θα πρέπει να αποσταλούν στις υπηρεσίες της Ε. Επιτροπής (άρθρο 25 σχεδίου Γ.Κ./Γενικού Κανονισμού) συνοδευόμενα από την έκθεση εκ των προτέρων αξιολόγησης, η οποία θα ενσωματώνει και τις απαιτήσεις για την στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ), σύμφωνα με την Οδηγία 2001/42/ΕΚ.

Για την τήρηση των υποχρεώσεων αυτών προτείνεται να ανατεθεί από κάθε Περιφέρεια ένα έργο παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών για την κάλυψη τόσο του σκέλους της εκ των προτέρων αξιολόγησης όσο και της ΣΠΕ από τον ίδιο Ανάδοχο. Αναλυτικότερα:

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Στόχος της **εκ των προτέρων αξιολόγησης** είναι η βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού του Προγράμματος. Πραγματοποιείται υπό την ευθύνη της αρχής που είναι αρμόδια για την εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος.

¹ Καθώς η παρούσα εκδίδεται προ της 3^{ης} εγκυκλίου για το σχεδιασμό των ΕΠ της περιόδου 2014-2020 , στην οποία θα προτείνεται η 'αρχιτεκτονική' των νέων προγραμμάτων, βασίζεται στην παραδοχή σχεδιασμού 13 Περιφερειακών πολυταμειακών Προγραμμάτων.

Βασικό χαρακτηριστικό της είναι ότι αποτελεί διαδραστική και επαναληπτική διαδικασία σε σχέση με το σχεδιασμό του Προγράμματος, με τους Συμβούλους Αξιολόγησης (Σ.Α.) να διατυπώνουν σταδιακά αξιολογικές κρίσεις αναφορικά με το σχεδιασμό του Ε.Π., ώστε οι αρμόδιες αρχές για το σχεδιασμό (Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος, Περιφέρεια) να είναι σε θέση να τις λαμβάνουν υπόψιν κατά τα επόμενα διαδοχικά σχέδια των εγγράφων προγραμματισμού που καταρτίζουν. Οι Ανάδοχοι Σύμβουλοι Αξιολόγησης θα πρέπει να εργασθούν σε στενή συνεργασία με την Αναθέτουσα Αρχή (Περιφέρεια), προσεγγίζοντας τις απαιτούμενες αναλύσεις κατ'αντιστοιχία με τις εργασίες σχεδιασμού του κάθε ΠΕΠ, παρέχοντας τις απαραίτητες εισροές στην Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος της Περιφέρειας.

Η Σ.Π.Ε. είναι μία διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ενός σχεδίου ή προγράμματος η οποία περιλαμβάνει την εκπόνηση στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.), τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων, τη συνεκτίμηση της Σ.Μ.Π.Ε. και των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων κατά τη λήψη απόφασης καθώς και την ενημέρωση σχετικά με την απόφαση αυτή.

Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός και η **Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων** αποτελούν δύο εργαλεία αμοιβαίας ενδυνάμωσης του συστήματος προς την κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης. Στόχος της Εκτίμησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Σχεδίων ή Προγραμμάτων είναι η διερεύνηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των προτάσεων, που περιέχονται στο Προγραμματικό κείμενο (ΕΠ), η προσέγγισή τους σε στρατηγικό επίπεδο και τέλος η ανάδειξη της βέλτιστης επιλογής ανάμεσα στις προτεινόμενες εναλλακτικές λύσεις υπογραμμίζοντας τους λόγους επιλογής μιας συγκεκριμένης λύσης. Η Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αποτελεί ένα εργαλείο βελτίωσης των Σχεδίων και των Προγραμμάτων ενσωματώνοντας την περιβαλλοντική διάσταση στην κατάρτιση των ΕΠ και εστιάζοντας στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών κινδύνων και επιπτώσεων και στη μεγιστοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών από τις προτεινόμενες παρεμβάσεις. Η Εκτίμηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων αποτελεί μια διαδικασία «παράλληλη και συμπληρωματική» με την εκπόνηση του επιχειρησιακού προγράμματος και την εκ των προτέρων αξιολόγηση, που θα ολοκληρωθεί με την κατάρτιση του τελικού σχεδίου του ΠΕΠ.

Οι σχετικές με το έργο διατάξεις των Κανονισμών και τα κυριότερα έγγραφα αναφοράς είναι τα ακόλουθα:

Ειδικότερα για τις αξιολογήσεις,

- Το **άρθρο 48** του Σχεδίου Κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ, αναφέρεται στην υποχρέωση των κρατών μελών να πραγματοποιούν εκ των προτέρων αξιολογήσεις για τη βελτίωση του σχεδιασμού κάθε προγράμματος. Οι εκ των προτέρων αξιολογήσεις εκτελούνται υπό την ευθύνη της αρχής που είναι αρμόδια για την εκπόνηση των προγραμμάτων. Υποβάλλονται στην Ε. Επιτροπή μαζί με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και περιλαμβάνουν (κατά περίπτωση) τις απαιτήσεις για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (οδηγία 2001/42/ΕΚ).
- Το **Έγγραφο οδηγιών για την εκ των προτέρων αξιολόγηση** ("The programming period 2014-2020. Monitoring and evaluation of European Cohesion Policy. ERDF,ESF,CF. Guidance document on ex-ante evaluation" , January 2013 ²) περιλαμβάνει τις αναλυτικές προδιαγραφές της εκ των προτέρων αξιολόγησης για τα 3 αυτά Ταμεία.
- Παράλληλα, το έγγραφο οδηγιών για την **παρακολούθηση και αξιολόγηση στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο** (Programming Period 2014-2020.Monitoring and

² http://ec.europa.eu/regional_policy/information/evaluations/guidance_en.cfm#1

evaluation of European cohesion policy. European Social Fund.Draft Guidance document³), αναφέρεται σε επιμέρους οδηγίες της Γ.Δ. Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων της ΕΕ.

- Το σχέδιο Τεχνικού Εγγράφου της Ε.Ε. για τους πιθανούς δείκτες ενός προγράμματος του ΕΚΤ (“POSSIBLE ESF PROGRAMME SPECIFIC INDICATORS.DRAFT TECHNICAL DOCUMENT”) παρέχει πρόσθετες κατευθύνσεις για τη διαμόρφωση δεικτών του κάθε προγράμματος με συγχρηματοδότηση ΕΚΤ.
- Τα ζητήματα του **αποθεματικού επίδοσης** αναλύονται σε σχετικά σχέδια τεχνικής οδηγίας με τίτλο “ FICHE ON THE CONSTITUTION AND THE ALLOCATION OF THE PERFORMANCE RESERVE. Fiche no 33, Brussels, 19 March 2013 ” και “Guidance Fiche.Performance framework review and reserve in 2014-2020.April 2013”⁴ .
- Το μεθοδολογικό έγγραφο «Design and Commissioning Counterfactual Impact Evaluations – Practical Guidance for ESF Managing Authorities” (ΓΔ Απασχόλησης Ευρ.Επιτροπής), που είναι χρήσιμο για σχεδιασμό αξιολογήσεων παρεμβάσεων ΕΚΤ.

Ειδικότερα για τη ΣΠΕ,

- Η **οδηγία 2001/42/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων στο περιβάλλον και η **ΚΥΑ υπ.΄αριθμ 10717 ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ** (5/9/2006) είναι τα δύο σημαντικότερα έγγραφα για την ΣΠΕ.
- Περισσότερες πληροφορίες αναφορικά με την εφαρμογή της ΣΠΕ περιλαμβάνονται στο έγγραφο της Επιτροπής με τίτλο “Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment”⁵ .
- Η δομή και το περιεχόμενο των ΕΠ αναλύεται στο σχέδιο οδηγιών της Ε.Ε. με τίτλο “Draft template and guidelines for the content of the Operational Programme. Version 2-25 February 2013”⁶ .

Τα σχετικά με την εκ των προτέρων αξιολόγηση και ΣΠΕ έγγραφα αναφοράς θα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Υπ. Ανάπτυξης για το ΕΣΠΑ www.espa.gr στον ειδικό χώρο που έχει δημιουργηθεί για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

3. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ

Η οργανωτική δομή για το συντονισμό διεξαγωγής της εκ των προτέρων αξιολόγησης και της ΣΠΕ (για το στάδιο του σχεδιασμού) είναι συνοπτικά η ακόλουθη:

- Η Ε.Υ.Σ.Σ.Α.Α.Π. (Μονάδα Β΄ - Σχεδιασμού και Αξιολόγησης) είναι αρμόδια για το συντονισμό, την παροχή οδηγιών και κατευθύνσεων για τη διενέργεια των αξιολογήσεων της περιόδου 2014-2020.
- Για τις παρεμβάσεις των νέων ΠΕΠ που θα συγχρηματοδοτηθούν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, η ΕΥΣΣΑΑΠ και οι Περιφέρειες συνεργάζονται με την ΕΥΣΕΚΤ.
- Η Ειδική Τεχνική Επιτροπή για την Αξιολόγηση (ΕΤΕΑ), αποτελούμενη από υπηρεσιακούς παράγοντες της ΕΑΣ και εκπροσώπους της Ε.Ε., υποστηρίζει την Ε.Υ.Σ.Σ.Α.Α.Π. στο συντονιστικό της ρόλο με σχετικές εισηγήσεις.

³ <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=701&langId=en>

⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/experts_documents_en.cfm#3

⁵ <http://ec.europa.eu/environment/eia/sea-support.htm>

⁶ http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/experts_documents_en.cfm#3

- Στο Δίκτυο Αξιολόγησης που συντονίζει η ΕΥΣΣΑΑΠ εκπροσωπούνται όλες οι Δ.Α. των ΕΠ/ΠΕΠ με τα αρμόδια στελέχη που είναι υπεύθυνα για την αξιολόγηση.
- Για την ΣΠΕ αρμόδια εθνική αρχή είναι η Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΚΥΑ υπ. αριθμ 10717 ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ 5/9/2006).
- Με πρόβλεψη της Εγκυκλίου ΕΥΣΣΑΑΠ (υπ.αρ.26673/ΕΥΣΣΑΑΠ 1485/10-6-2008), συγκροτήθηκε Δίκτυο ΣΠΕ, με στελέχη των Διαχειριστικών Αρχών, των Ενδιάμεσων Διαχειριστικών Αρχών, των Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης και την ΕΥΠΕ. Στο πλαίσιο του Δικτύου συζητούνται τα θέματα που αφορούν στην περιβαλλοντική παρακολούθηση (π.χ. δείκτες, προδιαγραφές ετήσιων και συγκριτικών εκθέσεων κλπ.).
- Οι εκ των προτέρων αξιολογήσεις πραγματοποιούνται υπό την ευθύνη των αρχών που είναι αρμόδιες για την εκπόνηση των προγραμμάτων: Οι Διαχειριστικές Αρχές των ΠΕΠ, αναθέτουν, οργανώνουν και παρακολουθούν τις αξιολογήσεις, και λαμβάνουν μέτρα για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων τους. Οι ανάδοχοι Σ.Α. συνεργάζονται στενά με την Ομάδα Σχεδιασμού Προγράμματος της Περιφέρειας καθ' όλη τη διάρκεια του έργου.
- Η εκπόνηση των αξιολογήσεων, το έργο και τα παραδοτέα των Συμβούλων Αξιολόγησης παρακολουθούνται από Επιτροπές Παρακολούθησης και Παραλαβής που συγκροτούνται από στελέχη της κάθε Περιφέρειας.

4. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ – ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΠΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 48 του Σχεδίου Κανονισμού περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ, το ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ, οι εκ των προτέρων αξιολογήσεις θα εκτιμούν:

- α) τη συμβολή στην επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη σε σχέση με τους επιλεγέντες θεματικούς στόχους και τις προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες και την εμπειρία από τις προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού.*
- β) την εσωτερική συνοχή του προτεινόμενου προγράμματος και τις σχέσεις του με άλλα συναφή μέσα.*
- γ) τη συνέπεια της κατανομής των πόρων του προϋπολογισμού με τους στόχους του προγράμματος.*
- δ) τη συνέπεια των επιλεγέντων θεματικών στόχων, προτεραιοτήτων και αντίστοιχων στόχων των προγραμμάτων με το κοινό στρατηγικό πλαίσιο, το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης και τις ανά χώρα συστάσεις δυνάμει του άρθρου 121 παράγραφος 2 της Συνθήκης καθώς και με τις συστάσεις του Συμβουλίου που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 148 παράγραφος 4 της Συνθήκης.*
- ε) τη συνάφεια και σαφήνεια των προτεινόμενων δεικτών του προγράμματος.*
- στ) τον τρόπο με τον οποίο οι αναμενόμενες εκροές θα συμβάλουν σε αποτελέσματα.*
- ζ) αν οι ποσοτικές τιμές στόχου για τους δείκτες είναι ρεαλιστικές, σε σχέση με την προβλεπόμενη υποστήριξη από τα Ταμεία.*
- η) τη λογική και αιτιολόγηση της προτεινόμενης μορφής υποστήριξης.*
- θ) την επάρκεια των ανθρώπινων πόρων και της διοικητικής ικανότητας για τη διαχείριση του προγράμματος.*
- ι) την καταλληλότητα των διαδικασιών παρακολούθησης του προγράμματος και συλλογής των αναγκαίων δεδομένων για τη διενέργεια των αξιολογήσεων.*

- ια) την καταλληλότητα των ορόσημων που επελέγησαν για το πλαίσιο επίδοσης.
- ιβ) την επάρκεια των προγραμματιζόμενων μέτρων για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και την πρόληψη των διακρίσεων.
- ιγ) την επάρκεια των προγραμματισμένων μέτρων για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.
- ιδ) Η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα περιλαμβάνει και τις απαιτήσεις για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (που έχει οριστεί κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2001/42/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2001, σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων στο περιβάλλον).

Ειδικότερα, κατ'αντιστοιχία με τις απαιτήσεις του σχετικού εγγράφου εργασίας της Ε.Ε., το έργο του Σ.Α. θα καλύψει κατ'ελάχιστον τις ακόλουθες αναλύσεις, που ομαδοποιούνται σε **πέντε βασικές ενότητες**:

ΕΝΟΤΗΤΑ 1. Αξιολόγηση της Στρατηγικής του Προγράμματος

1.1 Συνεκτικότητα των στόχων του Προγράμματος

Ο Ανάδοχος Σύμβουλος εκ των προτέρων αξιολόγησης θα αξιολογήσει τη συνέπεια των επιλεγέντων θεματικών στόχων, προτεραιοτήτων και αντίστοιχων ειδικών στόχων του Προγράμματος με το Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο, το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης και τις ανά χώρα συστάσεις. Θα αποτιμήσει το βαθμό που οι ειδικοί στόχοι του προγράμματος είναι συνεπείς με τις προκλήσεις και ανάγκες που εντοπίστηκαν, σε σχέση με την στρατηγική 'Ευρώπη 2020', και το βαθμό που τους αποδίδεται ανάλογο βάρος στο πρόγραμμα.

Ειδικότερα, στην ενότητα αυτή ο Ανάδοχος :

- Θα εξετάσει εάν οι προσδιορισθείσες ανάγκες και προκλήσεις είναι συνεπείς ως προς τους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020, τις ανά χώρα συστάσεις, το ΣΕΣ και το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων.
- Εάν οι επενδυτικές προτεραιότητες (investment priorities) και ειδικοί στόχοι (specific objectives) αντανακλούν αυτές τις προκλήσεις και ανάγκες.
- Για τις παρεμβάσεις του ΕΤΠΑ, εάν οι χωρικές προκλήσεις για τις αστικές, παράκτιες και περιοχές που εξαρτώνται από την αλιεία, καθώς και τις περιοχές με ειδικά χωρικά χαρακτηριστικά έχουν ληφθεί υπόψιν στη στρατηγική (άρθρο 11 ΓΚ).

Τα Περιφερειακά ΕΠ συνεισφέρουν στις εθνικές προσπάθειες επίτευξης της στρατηγικής Ε2020, λαμβάνοντας υπόψιν συγκεκριμένες συνθήκες και ανάγκες της περιφέρειας. Ως εκ τούτου, τα βασικά έγγραφα αναφοράς (ΣΕΣ, ΕΠΜ, ανά χώρα συστάσεις, Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο) μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν και από τους Σ.Α. των ΠΕΠ. Ωστόσο ο Ανάδοχος θα πρέπει να λάβει υπόψη του και άλλα στοιχεία που αφορούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε περιφέρειας.

Η ανάλυση μπορεί να λάβει υπόψιν και τις ανάγκες-προβλήματα συγκεκριμένων περιοχών (αστικών, αγροτικών κλπ) ή/και ομάδων στόχου της περιφέρειας (πχ περιοχές που πλήττονται περισσότερο από την φτώχεια ή μέρους του πληθυσμού σε υψηλότερο κίνδυνο διακρίσεων ή αποκλεισμού).

Ο Ανάδοχος θα πρέπει να δώσει βαρύτητα στη δικαιολόγηση των συγκεκριμένων προκλήσεων-αναγκών της περιφέρειας σε περίπτωση ενδεχόμενης απόκλισης/διαφοροποίησης από τις εθνικές, και σε δεδομένα που την υποστηρίζουν.

Θα αξιολογήσει επίσης το βαθμό που οι οριζόντιες αρχές (ισότητας φύλων, μη διάκρισης, αειφόρου ανάπτυξης) έχουν ληφθεί υπόψιν κατά τον εντοπισμό προκλήσεων και αναγκών.

Ο Σ.Α. θα αξιολογήσει εάν οι ανάγκες και προκλήσεις μεταφράζονται με ένα συνεπή τρόπο σε θεματικούς στόχους, επενδυτικές προτεραιότητες και ειδικούς στόχους. Θα εκτιμήσει εάν τους αποδίδεται ανάλογο βάρος στις επενδυτικές προτεραιότητες του ΠΕΠ και εάν οι ειδικοί στόχοι είναι επαρκώς διατυπωμένοι ώστε να καταδεικνύουν πως το ΠΕΠ θα συνεισφέρει στους στόχους της Ε2020 και στην αντιμετώπιση εθνικών/περιφερειακών αναγκών.

Έχοντας υπόψιν τους διαθέσιμους πόρους και την ανάγκη παραγωγής συγκεκριμένων αποτελεσμάτων, καθώς και τους περιορισμούς που προκύπτουν από τη θεματική συγκέντρωση (άρθρο 16 ΓΚ), θα απαιτηθεί η λήψη αποφάσεων αναφορικά με τις ανάγκες που το πρόγραμμα θα αντιμετωπίσει. Εάν βασικές ανάγκες αποκλεισθούν από την στρατηγική του ΠΕΠ, ο Σ.Α. θα πρέπει να αξιολογήσει το σκεπτικό της επιλογής αυτής, αναφερόμενος σε άλλες εθνικές/περιφερειακές παρεμβάσεις/προγράμματα που θα τις προσεγγίσουν, παραπέμποντας εάν χρειασθεί σε συμπληρωματική ανάλυση εθνικών ή περιφερειακών αρχών.

1.2 Εκτίμηση της εσωτερικής και εξωτερικής συνοχής του Προγράμματος

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα εξετάσει την εσωτερική συνοχή (internal coherence) του προτεινόμενου προγράμματος καθώς και τις σχέσεις του με άλλα συναφή μέσα και προγράμματα (external coherence). Ειδικότερα:

Ο Ανάδοχος θα αναλύσει τη σχέση μεταξύ των ειδικών στόχων του κάθε άξονα προτεραιότητας και τη σχέση με ειδικούς στόχους των λοιπών αξόνων προτεραιότητας. Θα επιβεβαιώσει τη συμπληρωματικότητα και πιθανές συνέργειες, αλλά και την πιθανότητα αντικρουόμενων προτεραιοτήτων ή ειδικών στόχων.

Θα πρέπει να αποτιμήσει επίσης τη συνοχή μεταξύ της αναπτυξιακής στρατηγικής μίας περιοχής που θα καλύπτεται από Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση (Integrated Territorial Investment) και των ειδικών στόχων κάθε άξονα προτεραιότητας που συνεισφέρει στην Ολοκληρωμένη Εδαφική Επένδυση (ITI).

Εφόσον πρόκειται για πολυταμειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ο Σ.Α. θα πρέπει να αποτιμήσει εάν το ΠΕΠ προτείνει τους κατάλληλους μηχανισμούς συντονισμού για τη διασφάλιση μίας αποτελεσματικής εφαρμογής των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Θα αποτιμήσει τη σχέση του ΠΕΠ με άλλα σχετικά μέσα και Προγράμματα σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Θα αξιολογήσει την ανάλυση του Προγράμματος που αναφέρεται στη συμβολή του ΠΕΠ σε άλλες εθνικές-περιφερειακές-τομεακές πολιτικές (πχ Στρατηγική για την έξυπνη εξειδίκευση, Εθνική Στρατηγική για την ενσωμάτωση των ROMA, HORIZON 2020, πρόγραμμα για την αγροτική ανάπτυξη κλπ).

Θα εξετάσει εάν το ΠΕΠ λαμβάνει υπόψιν την επιρροή άλλων πολιτικών και προγραμμάτων (συμπεριλαμβανομένων και άλλων Ε.Π. του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης) στα αναμενόμενα αποτελέσματά του. Η αξιολόγηση θα εξετάσει πως το ΠΕΠ τεκμηριώνει το ρόλο του στο πλαίσιο των διαφορετικών αυτών παρεμβάσεων.

Στο πλαίσιο αυτό ο Ανάδοχος θα υποστηρίξει εφόσον απαιτηθεί την Αναθέτουσα Αρχή στην αξιολόγηση της επιτευξιμότητας των αιρεσιμοτήτων (conditionalities) που ενδεχομένως εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος, παρέχοντας συστάσεις εφόσον κριθεί απαραίτητο.

1.3 Αξιολόγηση της λογικής της παρέμβασης του ΠΕΠ (σύνδεση παρεμβάσεων/αναμενόμενων εκροών και αποτελεσμάτων)

Ο Σ.Α. θα αποτιμήσει τη λογική της παρέμβασης (intervention logic) του ΠΕΠ και του κάθε άξονα προτεραιότητας. Θα κάνει αναφορά στις αλλαγές που το πρόγραμμα στοχεύει για την περιφέρεια. Οι αλλαγές – αναμενόμενα αποτελέσματα (results) θα πρέπει να επιτυγχάνονται μέσω των παρεμβάσεων που συνδέονται με συγκεκριμένες εκροές (outputs).

Η ανάλυση λογικού πλαισίου αποτελεί καλή πρακτική προκειμένου να αποσαφηνισθεί η λογική της παρέμβασης της κάθε επενδυτικής προτεραιότητας (investment priority) και του κάθε άξονα προτεραιότητας, παρουσιάζοντας τις αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ παρεμβάσεων/σχεδιαζόμενων εκροών και εκτιμώμενων αποτελεσμάτων. Βοηθά επίσης στη διαμόρφωση κοινής κατανόησης μεταξύ των φορέων που συγκροτούν την εταιρική σχέση αναφορικά με τους στόχους του προγράμματος και τα είδη των παρεμβάσεων για την επίτευξή τους. Μπορεί να διαμορφωθεί από την Ομάδα σχεδιασμού της περιφέρειας, τον Σ.Α., και με συνεργασία τους.

Συγκριτικά με τους ισχύοντες Κανονισμούς, τα σχέδια Κανονισμών για την περίοδο 2014-2020 απαιτούν μία περισσότερο ακριβή και τυποποιημένη περιγραφή των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων και του τρόπου που θα οδηγήσουν σε αποτελέσματα. Οι Σ.Α. θα αξιολογήσουν :

- τον τρόπο με τον οποίο οι αναμενόμενες εκροές θα συμβάλουν σε αποτελέσματα.
- τη λογική και αιτιολόγηση της προτεινόμενης μορφής υποστήριξης.

Η αξιολόγηση θα περιλάβει μια επισκόπηση των παρεμβάσεων που υποστηρίζει κάθε άξονας προτεραιότητας, συμπεριλαμβανομένης και της αναφοράς σε βασικές ομάδες στόχου, ειδικές περιοχές και τύπους ωφελουμένων όπου απαιτείται και τη σχεδιαζόμενη χρήση χρηματοδοτικών εργαλείων (άρθρο 87.2b iii ΓΚ).

Ο Σ.Α. θα εξετάσει επίσης σε ποιο βαθμό έχουν εντοπισθεί εξωτερικοί παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων (πχ. Εθνικές πολιτικές, οικονομικές τάσεις, αλλαγές στην περιφερειακή ανταγωνιστικότητα κλπ).

Ως σύσταση της Ε. Επιτροπής, στο πλαίσιο αυτό μπορεί να εξετασθεί εάν οι παραδοχές πολιτικής που βασίζεται η προγραμματική λογική του ΠΕΠ τεκμηριώνονται και υποστηρίζονται από δεδομένα (πχ αξιολογήσεις ή μελέτες). Ο Σ.Α. μπορεί να εκτιμήσει εάν άλλες πιθανές εκροές θα μπορούσαν να οδηγήσουν στα αποτελέσματα ή εάν διαφορετικές παρεμβάσεις από τις προτεινόμενες μπορούν περισσότερο αποτελεσματικά να οδηγήσουν σε αυτές τις εκροές. Εάν διαπιστώσει κάτι τέτοιο μπορεί να προτείνει και διαφορετικές παρεμβάσεις για χρηματοδότηση από το ΠΕΠ, βασιζόμενος σε σχετική τεκμηρίωση και δεδομένα.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα εξετάσει την καταλληλότητα (relevance) των παρεμβάσεων του προγράμματος που στοχεύουν στις ανάγκες συγκεκριμένων περιοχών, και περιοχών με χωρικές ιδιαιτερότητες. Εάν το πρόγραμμα περιλαμβάνει μία ολοκληρωμένη εδαφική προσέγγιση, ο Σ.Α. θα εκτιμήσει εάν είναι κατάλληλη για την επίτευξη των ειδικών στόχων, εξετάζοντας ειδικότερα τις ρυθμίσεις εφαρμογής της Τοπικής Ανάπτυξης με την Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD) ή της Ολοκληρωμένης Εδαφικής Επένδυσης (ITI) (άρθρο 87.2.c). Παράλληλα ο ΣΑ θα εξετάσει την καταλληλότητα (relevance) των δράσεων για την αντιμετώπιση των αναγκών γεωγραφικών περιοχών που πλήττονται περισσότερο από την φτώχεια ή των ομάδων στόχου σε υψηλότερο κίνδυνο

διακρίσεων ή αποκλεισμού, και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων (άρθρο 87.2.d). Και στις δύο αυτές περιπτώσεις θα αναλύσει το βαθμό που οι δράσεις αυτές συνεισφέρουν στις ολοκληρωμένες προσεγγίσεις που περιλαμβάνει το Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (άρθρο 14.b.c ΓΚ).

Επιπλέον, η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα αποτιμήσει το σκεπτικό των προτεινόμενων μορφών υποστήριξης που αφορούν επιχορηγήσεις (grants), επιστρεπτές ενισχύσεις (repayable assistance), χρηματοδοτικά εργαλεία ή συνδυασμό τους (άρθρο 56 ΓΚ). Τα είδη των ενισχύσεων θα πρέπει να σχετίζονται με τα είδη των ωφελουμένων και τους ειδικούς στόχους του προγράμματος. Η επιλογή τους θα πρέπει να υποστηρίζεται από μία ανάλυση των σχετικών προβλημάτων (failures) που θα αντιμετωπίζουν (πχ έλλειψη τραπεζικής χρηματοδότησης σε επιχειρήσεις κλπ).

Ο Σ.Α. θα αναφερθεί επίσης στο βαθμό που τα Μεγάλα έργα, εφόσον περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα, θα συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων του προγράμματος.

Στη βάση αυτών των αναλύσεων, ο Σ.Α. θα εκτιμήσει εάν ένα διαφορετικό μίγμα παρεμβάσεων (action mix) μπορεί να συμβάλλει καλύτερα στην επίτευξη των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων και στόχων του προγράμματος.

1.4 Οριζόντιες αρχές

Ο Ανάδοχος θα εξετάσει την επάρκεια των προγραμματιζόμενων μέτρων για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών και την πρόληψη των διακρίσεων και την επάρκεια των προγραμματισμένων μέτρων για την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης. Τα άρθρα 7 και 8 του ΓΚ αναφέρονται στο περιεχόμενο των τριών αυτών οριζόντιων αρχών, ενώ το άρθρο 87.3 θέτει αναλυτικότερες απαιτήσεις για τα ΕΠ.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα εξετάσει πως ο στόχος για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών έχει ληφθεί υπόψη στην προετοιμασία του προγράμματος (πχ εάν η διάσταση του φύλου ελήφθη υπόψη στην κοινωνικοοικονομική ανάλυση, εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι τα θέματα ισότητας ελήφθησαν σαφώς υπόψη κατά το σχεδιασμό, εάν υπήρξε διαβούλευση με φορείς και οργανισμούς ισότητας).

Στη συνέχεια θα αξιολογηθεί η περιγραφή της συνεισφοράς του προγράμματος στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και όπου είναι απαραίτητο οι ρυθμίσεις για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στο επίπεδο του Προγράμματος και των πράξεων. Σημειώνεται ότι η συνεισφορά αυτή δεν θα πρέπει να διατυπώνεται γενικά αλλά να υπάρχει σαφής εξήγηση (πχ ύπαρξη σαφών στόχων και συγκεκριμένων πρωτοβουλιών, εάν το έγγραφο του ΠΕΠ περιλαμβάνει επαρκείς ρυθμίσεις για την ενσωμάτωση της ισότητας στην διαδικασία εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης).

Για τις αρχές ισότητας και μη διάκρισης η αξιολόγηση θα αποτιμήσει την περιγραφή συγκεκριμένων δράσεων κατά την προετοιμασία, σχεδιασμό και εφαρμογή του προγράμματος (πχ βήματα που έγιναν για την συμμετοχή αρμοδίων φορέων στον εντοπισμό προκλήσεων/αναγκών, καθορισμό στόχων, απόφαση κατανομής πόρων, επιλογή δράσεων, ρυθμίσεις για την πρόσβαση σε χρηματοδότηση, ρυθμίσεις για τη διασφάλιση προσβασιμότητας των ΑμΕΑ).

Σημειώνεται ότι για τα μέτρα που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων δίνεται η δυνατότητα (άρθρο 87.7) υποβολής γνωμοδότησης των αρμοδίων αρχών σε εθνικό επίπεδο ταυτόχρονα με την υποβολή του προγράμματος. Ο Σ.Α. μπορεί να κάνει σχετική αναφορά στα βήματα που έχουν γίνει για την κάλυψη αυτής της απαίτησης, καθώς και συμπληρωματικές ενέργειες διαβούλευσης με λοιπούς φορείς σε περιφερειακό επίπεδο.

Αναφορικά με την οριζόντια αρχή της αειφόρου ανάπτυξης (άρθρα 8 και 87.3 ΓΚ), ο Σ.Α. θα πρέπει να επιβεβαιώσει ότι το πρόγραμμα λαμβάνει υπόψιν την ενσωμάτωσή της κατά την προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και επιλογή πράξεων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2. Αξιολόγηση του συστήματος δεικτών, του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης

Το άρθρο 24 του ΓΚ καθώς και οι επιμέρους Κανονισμοί των Ταμείων αναφέρονται στις απαιτήσεις για τους δείκτες των ΕΠ. Με την προσέγγιση βασισμένη στα αποτελέσματα της περιόδου 2014-2020 τα ζητήματα δεικτών, παρακολούθησης και συλλογής δεδομένων αποκτούν ιδιαίτερη βαρύτητα. Ο Σ.Α. θα πρέπει να επιβεβαιώσει ότι οι δείκτες αποτελέσματος εκφράζουν τα σημαντικότερα αποτελέσματα των προτεραιοτήτων του προγράμματος. Στην περίπτωση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων χωρικής ανάπτυξης (άρθρα 29 και 87.2) θα πρέπει να αξιολογήσει εάν το σύστημα παρακολούθησης θα διευκολύνει την αξιολόγηση της επίτευξης των στόχων που θέτουν.

2.1 Καταλληλότητα (relevance) και σαφήνεια των προτεινόμενων δεικτών του προγράμματος

Οι δείκτες του προγράμματος είναι κατάλληλοι εφόσον αντανακλούν τις παρεμβάσεις και τους στόχους των αξόνων προτεραιότητας. Θα πρέπει να έχουν την ιδιότητα ανταπόκρισης στην πολιτική του προγράμματος (responsive), δηλαδή η τιμή τους θα πρέπει να επηρεάζεται άμεσα από τις παρεμβάσεις που χρηματοδοτεί ο αντίστοιχος άξονας προτεραιότητας. Η ανταπόκριση αυτή εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα της λογικής του προγράμματος (intervention logic). Οι δείκτες αποτελέσματος θα πρέπει να καλύπτουν την σημαντικότερη επιδιωκόμενη αλλαγή του ΠΕΠ.

Ο Σ.Α. θα αξιολογήσει εάν οι δείκτες εκροών είναι συναφείς με τις παρεμβάσεις του προγράμματος και εάν είναι πιθανόν να συνεισφέρουν στην αλλαγή των δεικτών αποτελέσματος.

Οι κοινοί δείκτες (common indicators) είναι δείκτες εκροών (και για την περίπτωση του ΕΚΤ και δείκτες αποτελέσματος), είναι υποχρεωτικοί και επισυνάπτονται σε παράρτημα των κανονισμών των ταμείων (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ, ΕΧΣ). Ο Σ.Α. θα εξετάσει εάν στο Πρόγραμμα περιλαμβάνονται όλοι οι απαραίτητοι κοινοί δείκτες των Ταμείων και θα συμβάλλει στη συμπλήρωσή του στις περιπτώσεις που διαπιστώσει ελλείψεις.

Συστήνεται ο σχεδιασμός περιορισμένου αριθμού ειδικών δεικτών προγράμματος (programme-specific result indicators) για τα αποτελέσματα και εστίασή τους στους βασικούς στόχους του προγράμματος.

Για το ΕΤΠΑ ο Σ.Α. θα αξιολογήσει εάν οι κοινοί δείκτες χρησιμοποιούνται ανάλογα με το περιεχόμενο των αξόνων και ειδικών στόχων. Για το ΕΚΤ, εφόσον όλοι οι κοινοί δείκτες θα παρακολουθούνται υποχρεωτικά σε όλες τις επενδυτικές προτεραιότητες, ο Σ.Α. θα αξιολογήσει την καταλληλότητα των προτεινόμενων ειδικών δεικτών προγράμματος (programme specific indicators) και των δεικτών αποτελέσματος. Εάν ο Σ.Α. συμπεράνει ότι σημαντικές πτυχές μίας επενδυτικής προτεραιότητας δεν καλύπτονται από κοινούς ή ειδικούς δείκτες προγράμματος, μπορεί να προτείνει πρόσθετους.

Μπορεί να προτείνει επίσης κατάλληλους δείκτες για την παρακολούθηση της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης (RIS indicators).

2.2 Σαφήνεια δεικτών του προγράμματος

Ο Σ.Α. θα πρέπει να εξετάσει εάν οι δείκτες του προγράμματος έχουν καθορισθεί με σαφήνεια. Θα πρέπει να εκτιμήσει εάν οι ειδικοί δείκτες του προγράμματος (programme specific indicators) έχουν σαφή τίτλο και ορισμό.

Στην περίπτωση ειδικών δεικτών αποτελέσματος θα εξετάσει την σταθερότητα (robustness, πχ εάν η τιμή του δείκτη μπορεί να επηρεασθεί υπερβολικά από ακραίες τιμές) και τη στατιστική επικύρωση (statistical validation, στην περίπτωση που οι τιμές ενός δείκτη ποσοτικοποιούνται μέσω ερευνών, η αντιπροσωπευτικότητα των δειγμάτων θα πρέπει να είναι στατιστικά επικυρωμένη).

Μπορεί επίσης να επιβεβαιώσει εάν έχουν καθορισθεί και εάν θα είναι δημόσια διαθέσιμες οι πηγές των δεικτών αποτελέσματος. Και επίσης μπορεί να προτείνει την ανάγκη υποστήριξης της Διαχειριστικής Αρχής από ειδική τεχνογνωσία σε θέματα στατιστικής ανάλυσης, ως προαπαιτούμενο για το σχεδιασμό ερευνών που θα τεκμηριώσουν τον προσδιορισμό τιμών βάσης και στόχου των δεικτών.

2.3 Τιμές στόχου-βάσης

Ο Σ.Α. οφείλει να παρέχει προτάσεις για τις πηγές και τις μεθόδους ποσοτικοποίησης των τιμών βάσης, ή και να διεξάγει πρόσθετη έρευνα όπου αυτές δεν είναι διαθέσιμες.

Αναφορικά με τις τιμές στόχου, όπου έχουν τεθεί ποσοτικές τιμές στόχου για κοινούς δείκτες και ειδικούς δείκτες προγράμματος, η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα εκτιμήσει εάν είναι ρεαλιστικές και εάν μπορούν να επιτευχθούν. Ο Σ.Α. θα εκτιμήσει τις τιμές στόχου έχοντας υπόψιν τις σχετικές παρεμβάσεις, μορφές υποστήριξης, χρηματοδοτικές κατανομές στους άξονες προτεραιότητας και τις ενδεικτικές κατανομές στις κατηγορίες παρέμβασης/επενδυτικές προτεραιότητες.

Για τους δείκτες εκρών ο Σ.Α. θα πρέπει να εκτιμήσει εάν οι τιμές στόχου τους βασίζονται σε υπολογισμό μοναδιαίου κόστους ίδιων ή ομοειδών παλαιότερων παρεμβάσεων (πχ ΠΕΠ, ΕΠ) ή άλλη ανάλυση. Εάν μία παρέμβαση είναι νέα, ο Σ.Α. θα εκτιμήσει την ποιότητα των εκτιμήσεων της αρχής προγραμματισμού (περιφέρειας) αναφορικά με τις τιμές αυτές.

Στις τιμές στόχου δεικτών αποτελέσματος (στο ΕΚΤ είναι υποχρεωτικά ποσοτικοί, ενώ στο ΕΤΠΑ/ΤΣ μπορεί να είναι και ποιοτικοί, δηλ. να αφορούν μία τάση ή ένα εύρος τιμών) ο Σ.Α. θα αξιολογήσει εάν αντανακλούν τις αναμενόμενες επιδράσεις των παρεμβάσεων και τις εξωτερικές εξελίξεις που πιθανόν να τις επηρεάσουν, την εφικτότητα τους σε σχέση με τις τιμές βάσης, λαμβάνοντας υπόψιν την προηγούμενη εμπειρία και τις σχετικές οικονομικές τάσεις.

2.4 Καταλληλότητα των οροσήμων του πλαισίου επίδοσης

Ο Σ.Α. θα αξιολογήσει την καταλληλότητα των οροσήμων (milestones) που επελέγησαν για το πλαίσιο επίδοσης. Θα αναλύσει τη συνάφειά τους, το βαθμό δηλαδή που μπορούν να καταγράφουν ουσιαστική πληροφόρηση αναφορικά με την πρόοδο μιας προτεραιότητας, εάν τα ορόσημα (milestones) μπορούν ρεαλιστικά να επιτευχθούν το 2018 (ενδιάμεση εξέταση του 2019) και οι σωρευτικοί στόχοι το 2023. Για την ανάλυση αυτή μπορεί να λάβει υπόψιν το ρυθμό εφαρμογής παρόμοιων παρεμβάσεων της τρέχουσας περιόδου. Θα αξιολογήσει επίσης εάν είναι ρεαλιστικό και εφικτό να υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία το 2018-2019 για την εκτίμηση των οροσήμων στις σχετικές εκθέσεις προόδου. Μπορεί επίσης να συνδράμει την Αναθέτουσα Αρχή στην επιλογή των κατάλληλων οροσήμων και στόχων.

Εάν σε αυτά περιλαμβάνονται και δείκτες αποτελέσματος (πχ στο ΕΚΤ) ο Σ.Α. μπορεί να εκτιμήσει το βαθμό που μπορούν να επηρεασθούν από άλλους παράγοντες εκτός του ελέγχου της Διαχειριστικής Αρχής (θέτοντας έτσι μελλοντικά το πρόγραμμα σε κίνδυνο μέσω της πιθανής μη επίτευξης οροσήμων και στόχων).

2.5 Ποιότητα-αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης-συλλογής δεδομένων, επάρκεια ανθρώπινων πόρων - διοικητική ικανότητα

Το σχέδιο του Γ.Κ. προβλέπει τη δυνατότητα αναστολής πληρωμών όταν υπάρχει σοβαρή ανεπάρκεια όσον αφορά στην ποιότητα και αξιοπιστία του συστήματος παρακολούθησης ή των δεδομένων για κοινούς και ειδικούς δείκτες (άρθρο 134). Προβλέπει επίσης ότι η ετήσια έκθεση υλοποίησης του κάθε προγράμματος (2017,2019) θα περιλαμβάνει αξιολόγηση της προόδου ως προς την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και τη συμβολή των Ταμείων στις αλλαγές τιμών των δεικτών αποτελέσματος, όταν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από αξιολογήσεις (άρθρο 44).

Προκειμένου να διασφαλισθεί η αξιοπιστία των δεδομένων και η ποιότητα της ανάλυσης των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης των προγραμμάτων, η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα πρέπει να αξιολογήσει την επάρκεια των ανθρώπινων πόρων και της διοικητικής ικανότητας για τη διαχείριση του προγράμματος, καθώς και την καταλληλότητα των διαδικασιών παρακολούθησης του προγράμματος και της συλλογής των αναγκαίων δεδομένων για τη διενέργεια των αξιολογήσεων.

Ο Ανάδοχος μπορεί να λάβει υπόψιν την προηγούμενη εμπειρία και πιθανά προβλήματα στη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος, καθώς και προβλήματα και ανεπάρκειες που μπορεί να οφείλονται στη διοικητική ικανότητα των υπηρεσιών αναφορικά με τις υπηρεσίες παρακολούθησης και αξιολόγησης σύμφωνα με τις αυξημένες κανονιστικές απαιτήσεις και να προτείνει προληπτικά μέτρα όπως ενημέρωση και κατάρτιση.

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση πρέπει να εξετάσει εάν οι διαδικασίες παρακολούθησης εξασφαλίζουν την έγκαιρη συλλογή στοιχείων προκειμένου να τροφοδοτήσουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, την εκπόνηση εκθέσεων και τις αξιολογήσεις. Εδώ ο Σ.Α. μπορεί να λάβει υπόψιν τις απαιτήσεις υποβολής των ετήσιων εκθέσεων υλοποίησης, να αξιολογήσει τις πηγές και μεθόδους συλλογής δεδομένων (πχ με συμβατική υποχρέωση για τροφοδότηση ερευνών πεδίου με αντιπροσωπευτικό δείγμα, ατομικά στοιχεία ωφελουμένων κλπ). Ο Σ.Α. θα εκτιμήσει εάν τα απαιτούμενα στοιχεία για την μέτρηση δεικτών αποτελέσματος θα είναι διαθέσιμα εγκαίρως.

Λαμβάνοντας υπόψιν την βασική υποχρέωση μείωσης του διοικητικού βάρους στους Δικαιούχους (αρ. 4.παρ.5 ΓΚ), ο Σ.Α. μπορεί να επιβεβαιώσει εάν υπάρχουν βάσεις δεδομένων (πχ των δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης, ασφαλιστικών οργανισμών, στατιστική υπηρεσία κλπ) έχουν ληφθεί υπόψιν ως πιθανές πηγές, π.χ για το εργασιακό καθεστώς των ωφελουμένων ορισμένο χρονικό διάστημα μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων

Ο Σ.Α. θα επιβεβαιώσει εάν έχουν θεσπισθεί διαδικασίες διασφάλισης της ποιότητας των δεδομένων (όπως καθορισμός πηγών και ορισμών δεικτών σε ένα εγχειρίδιο χρηστών του πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης, διαδικασίες συστηματικών και δειγματοληπτικών ελέγχων ποιότητας των δεδομένων παρακολούθησης) και μπορεί να προτείνει περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση προβλημάτων και λαθών της τρέχουσας περιόδου.

Ο Ανάδοχος θα πρέπει να υποστηρίξει την αναθέτουσα αρχή στην εκτίμηση πιθανών αναγκών σε στοιχεία και πληροφορίες για τη διεξαγωγή μελλοντικών on going αξιολογήσεων και κυρίως αξιολογήσεων επιπτώσεων (impact evaluations) του άρθρου 49 ΓΚ. Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει να δοθεί στις αξιολογήσεις με τη χρήση counterfactuals, όπου θα απαιτηθεί η συλλογή δεδομένων (treatment group/control group) από δείγμα ωφελουμένων και μη ωφελουμένων στο επίπεδο μεμονωμένων επιχειρήσεων ή συμμετεχόντων ατόμων πριν και μετά από μια παρέμβαση.

Ο Σ.Α. μπορεί να παρέχει συστάσεις αναφορικά με τις κυριότερες αξιολογήσεις που θα πρέπει να διενεργηθούν, το χρονισμό τους, τις ανάγκες πληροφοριών και μεθόδων, πιθανές δράσεις κατάρτισης εάν κριθεί απαραίτητο, συμβάλλοντας έτσι στην ποιότητα του σχεδίου αξιολόγησης που θα καταρτίσει κάθε Διαχειριστική Αρχή (αρ. 104 ΓΚ).

Ο Σ.Α. μπορεί τέλος να υποστηρίξει την αναθέτουσα αρχή αναφορικά με τις μεθόδους των σχεδιαζόμενων αξιολογήσεων επιπτώσεων, την επιβεβαίωση διαθεσιμότητας στοιχείων του συστήματος παρακολούθησης, διοικητικών δεδομένων, εθνικών ή περιφερειακών στατιστικών στοιχείων, προτείνοντας σχετικές πηγές, διαδικασίες και χρονικά σημεία συλλογής τους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3. Αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα πρέπει να αποτιμά τη συνέπεια (consistency) της κατανομής του προϋπολογισμού σε σχέση με τους στόχους του προγράμματος. Ο αξιολογητής θα εξετάσει εάν οι χρηματοδοτικές κατανομές συγκεντρώνονται στους σημαντικότερους στόχους κατ'αντιστοιχία με τις προσδιορισθείσες προκλήσεις / ανάγκες, και σε σχέση με τις απαιτήσεις θεματικής συγκέντρωσης πόρων (βλ. άρθρο 16 ΓΚ, και Κανονισμοί επιμέρους Ταμείων).

Ο Σ.Α. μπορεί να εξετάσει επίσης το βαθμό που οι πόροι από τα επιμέρους Ταμεία συνδυάζονται επαρκώς προκειμένου να συνεισφέρουν στις ολοκληρωμένες παρεμβάσεις για την αστική ανάπτυξη (συμπεριλαμβανομένων και των πόρων που εκχωρούνται σε αστικές ή άλλες περιοχές μέσω Ολοκληρωμένων Εδαφικών Επενδύσεων – ITIs, και των περιοχών που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια, των ομάδων σε κίνδυνο διακρίσεων/αποκλεισμού και των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων).

ΕΝΟΤΗΤΑ 4. Αξιολόγηση της συνεισφοράς του Προγράμματος στη στρατηγική 'Ευρώπη 2020'

Ο Σ.Α. θα αξιολογήσει τη συμβολή του Προγράμματος στην επίτευξη της στρατηγικής της Ένωσης για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη σε σχέση με τους επιλεγέντες θεματικούς στόχους και τις προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες και την εμπειρία από τις προηγούμενες περιόδους προγραμματισμού. Εκτός από την επιβεβαίωση συνέπειας της στρατηγικής του προγράμματος με την Ε2020, τη λογική της παρέμβασης και τα αποτελέσματα, θα πρέπει να αξιολογηθεί ο βαθμός που το πρόγραμμα είναι πιθανόν να συμβάλει στους ποσοτικούς στόχους της στρατηγικής αυτής όπως εξειδικεύονται στο ΕΠΜ και στους πρωταρχικούς της στόχους (headline targets). Στο πλαίσιο αυτό μπορεί με τη μέθοδο λογικού πλαισίου (logical framework) να συνδεθούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα του προγράμματος με τους σχετικούς εθνικούς και ευρωπαϊκούς στόχους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5.Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση

Η εκ των προτέρων αξιολόγηση θα καλύψει και τις απαιτήσεις για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (που έχει ορισθεί κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2001/42/ΕΚ σχετικά με την αξιολόγηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων στο περιβάλλον). Η διαδικασία της ΣΠΕ θα πρέπει να εφαρμοσθεί κατά την προετοιμασία των προγραμμάτων και να έχει ολοκληρωθεί προ της έγκρισής τους.

Ειδικότερα, η Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) περιλαμβάνει τουλάχιστον:

A. ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στο κεφάλαιο αυτό δίνεται μια μη τεχνική περίληψη του συνόλου της μελέτης.

B. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Δίνονται στοιχεία της αρχής σχεδιασμού ή του φορέα εκπόνησης του σχεδίου ή προγράμματος καθώς και του μελετητή της Σ.Μ.Π.Ε.

Γ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Αναλύονται η σκοπιμότητα και οι στόχοι του σχεδίου ή προγράμματος. Επίσης συμπεριλαμβάνονται:

- α) οι διεθνείς ή κοινοτικοί ή εθνικοί στόχοι περιβαλλοντικής προστασίας που αφορούν στο σχέδιο ή πρόγραμμα,
- β) ο τρόπος με τον οποίο οι στόχοι αυτοί και τα περιβαλλοντικά ζητήματα ελήφθησαν υπόψη κατά την προετοιμασία του,
- γ) η σχέση του με άλλα σχετικά σχέδια και προγράμματα.

Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται περιγραφή του σχεδίου ή προγράμματος με ιδιαίτερη αναφορά:

- α) στο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του,
- β) στο περιεχόμενό του,
- γ) στα έργα και στις δραστηριότητες που ενδεχομένως να προκύψουν από την εφαρμογή του.

Ε. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Περιγράφονται οι εύλογες εναλλακτικές δυνατότητες, συμπεριλαμβανομένων

- α) της μηδενικής λύσης,
- β) των λόγων επιλογής των εναλλακτικών δυνατοτήτων που εξετάστηκαν,
- γ) των περιβαλλοντικά τεκμηριωμένων λόγων επιλογής του προτεινόμενου σχεδίου ή προγράμματος έναντι των άλλων εναλλακτικών δυνατοτήτων.

ΣΤ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση του περιβάλλοντος και δίνονται πληροφορίες για:

- α) τα σχετικά στοιχεία της τρέχουσας κατάστασης του περιβάλλοντος στην περιοχή μελέτης και η βάση αυτής πιθανή εξέλιξη εάν δεν εφαρμοσθεί το σχέδιο ή πρόγραμμα,
- β) τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά των περιοχών που ενδέχεται να επηρεασθούν σημαντικά εντός της περιοχής μελέτης

γ) τα τυχόν υφιστάμενα περιβαλλοντικά προβλήματα των περιοχών της παραγράφου β' ανωτέρω, κυρίως εάν πρόκειται για περιοχές ιδιαίτερης περιβαλλοντικής σημασίας, όπως εκείνες που περιλαμβάνονται στο εθνικό σκέλος του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000.

Σημειώνεται, ότι ως περιοχή μελέτης ορίζεται μια ευρύτερη περιοχή από εκείνη του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του σχεδίου ή προγράμματος, στην οποία αναμένονται σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του. Η περιοχή αυτή ορίζεται κάθε φορά από το μελετητή της Σ.Μ.Π.Ε. σε συνεργασία με την αρχή σχεδιασμού του σχεδίου ή προγράμματος.

Ζ. ΕΚΤΙΜΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Προσδιορίζονται, εκτιμώνται και αξιολογούνται οι ενδεχόμενες σημαντικές επιπτώσεις, και ειδικότερα οι πρωτογενείς και δευτερογενείς, σωρευτικές, συνεργιστικές, βραχυ- μεσο-μακροπρόθεσμες, μόνιμες και προσωρινές, θετικές και αρνητικές επιπτώσεις σε τομείς όπως:

- η βιοποικιλότητα
- ο πληθυσμός
- η ανθρώπινη υγεία
- η πανίδα, η χλωρίδα
- το έδαφος
- τα ύδατα
- ο αέρας
- οι κλιματικοί παράγοντες
- τα υλικά περιουσιακά στοιχεία
- η πολιτιστική κληρονομιά συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς
- το τοπίο και
- οι σχέσεις μεταξύ των ανωτέρω παραγόντων.

Στο κεφάλαιο αυτό περιγράφεται ο τρόπος διενέργειας της εκτίμησης των επιπτώσεων στο περιβάλλον.

Επίσης περιγράφονται:

α) οι προτάσεις / κατευθύνσεις / μέτρα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την, κατά το δυνατόν, αντιμετώπιση οποιωνδήποτε σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον, και

β) το σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος (monitoring).

Η . ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Στο κεφάλαιο αυτό δίνονται στοιχεία της κανονιστικής πράξης περιβαλλοντικής έγκρισης του σχεδίου ή προγράμματος και περιλαμβάνει:

α) τις προτάσεις / κατευθύνσεις / μέτρα για την πρόληψη, τον περιορισμό και την, κατά το δυνατόν, αντιμετώπιση οποιωνδήποτε σημαντικών δυσμενών επιπτώσεων στο περιβάλλον,

β) το προβλεπόμενο σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος (monitoring).

Θ. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΕΚΥΨΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΜΠΕ

Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μνεία των τυχόν δυσκολιών (όπως τεχνικά ελαττώματα ή έλλειψη τεχνογνωσίας ή έλλειψη στοιχείων ή πληροφοριών), που προέκυψαν κατά την εκπόνηση της μελέτης.

I. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ

Στο κεφάλαιο αυτό καταγράφονται οι απολύτως αναγκαίες πρόσθετες βασικές μελέτες και έρευνες, οι οποίες θα πρέπει να εκπονηθούν πριν την έγκριση των έργων και δραστηριοτήτων που προκύπτουν από την εφαρμογή του σχεδίου ή προγράμματος.

K. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

α) Κείμενα τεκμηρίωσης.

β) Χάρτες - Σχέδια κατάλληλης κλίμακας, κατά την κρίση του μελετητή, ανάλογα με την χωρική διάσταση του σχεδίου ή προγράμματος.

Το σύνολο της μελέτης και των χαρτών - σχεδίων παραδίδονται και σε ηλεκτρονική μορφή.

Οι Ανάδοχοι Σ.Α. προτείνεται να ενσωματώνουν σε κάθε επιμέρους ενότητα την εμπειρία από προηγούμενες αναλύσεις και αξιολογήσεις (πχ αξιολογήσεις κατά τη διάρκεια υλοποίησης των ΕΠ/ΠΕΠ της περιόδου 2007-2013, εκ των προτέρων αξιολογήσεις της περιόδου 2007-2013, θεματικές αξιολογήσεις και λοιπές μελέτες).

Οι αξιολογητές θα πρέπει επίσης να εξετάσουν το βαθμό ουσιαστικής εμπλοκής των εταίρων (δηλ. περιφερειακών και τοπικών αρχών, οικονομικών και κοιν. εταίρων κλπ, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ΣΓΚ και του "Σχεδίου τεχνικών οδηγιών - Ευρωπαϊκός κώδικας δεοντολογίας για την εταιρική σχέση στην Πολιτική Συνοχής") στο σχεδιασμό του προγράμματος.

Τονίζεται ότι το έργο του κάθε Σ.Α. θα πρέπει να καλύπτει πλήρως τις απαιτήσεις των διατάξεων και εγγράφων αναφοράς του κεφαλαίου 2 της παρούσας εγκυκλίου και κυρίως τις σχετικές προδιαγραφές του Εγγράφου οδηγιών για την εκ των προτέρων αξιολόγηση ("The programming period 2014-2020. Monitoring and evaluation of European Cohesion Policy. ERDF,ESF,CF. Guidance document on ex-ante evaluation", January 2013)/Κεφάλαιο 1, οι οποίες θα αποτελούν και αναπόσπαστο μέρος των συμβατικών υποχρεώσεων του.

Προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα σχεδιασμού των προγραμμάτων, ο ρόλος του αξιολογητή θα πρέπει να είναι κατ'εξοχήν υποστηρικτικός (με προτάσεις, αναλύσεις κλπ) και όχι "εκ των υστέρων" αιτιολογικός, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αφίσταται της ανεξαρτησίας του έργου του, που εφόσον απαιτηθεί θα πρέπει να αποτυπώνεται στις εκθέσεις του.

5. ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Τα έργα των Αναδόχων Συμβούλων Αξιολόγησης προτείνεται να έχουν :

- Τίτλο: **"Σύμβουλος εκ των προτέρων αξιολόγησης και στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης του ΠΕΠ 2014-2020"**.
- Χρονική διάρκεια 12 μήνες από την υπογραφή της σύμβασης, η οποία αρχικά εκτιμάται για τον Ιούλιο του 2013.

- Ορίζοντα ολοκλήρωσης μετά την έγκριση του οικείου ΠΕΠ (με προτεινόμενη λήξη την 30η Ιουλίου 2014), με δικαίωμα παράτασης δίχως αύξηση του οικονομικού αντικειμένου, προκειμένου να υπάρχει χρόνος για πιθανές βελτιώσεις - προσαρμογές των Προγραμμάτων (επομένως και των Εκθέσεων της εκ των προτέρων αξιολόγησης) στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισής τους από την Ε.Ε.

Στο πλαίσιο αυτό, το **κοινό προτεινόμενο χρονοδιάγραμμα εκπόνησης των 13 έργων εκ των προτέρων αξιολόγησης και ΣΠΕ** (με τις παραδοχές του συνολικού αναπτυξιακού προγραμματισμού που θέτει η 2^η εγκύκλιος σχεδιασμού του Υπ. Ανάπτυξης) έχει ως εξής:

- Δημοσιοποίηση προσκλήσεων από τις Περιφέρειες: το αργότερο έως τα μέσα Ιουνίου 2013 (Σχέδιο προκήρυξης μπορεί να κοινοποιηθεί στην ΕΥΣΣΑΑΠ προς ενημέρωση)
- Ανάθεση, συμβασιολογία. Έναρξη έργου: μέσα Ιουλίου 2013
- Κοινή εναρκτήρια συνάντηση συντονισμού του Δικτύου Αξιολόγησης ΕΥΣΣΑΑΠ και του Δικτύου ΣΠΕ και των Αναδόχων Σ.Α. : Ιούλιος 2013 (πρόσθετη συνάντηση μπορεί να διεξαχθεί κατόπιν συνεννόησης των εμπλεκόμενων).
- Βασικά βήματα για την ΣΠΕ:
 - Εκπόνηση και υποβολή της ΣΜΠΕ από τους Αναδόχους Σ.Α. στην οικεία Περιφέρεια και αποστολή της ΣΜΠΕ από την Περιφέρεια στην ΕΥΠΕ και στην ΕΥΣΣΑΑΠ (βλ. Παραδοτέο Α' κατωτέρω), ενδεικτικά : Οκτώβριος 2013
 - Διεξαγωγή διαβουλεύσεων με τους εμπλεκόμενους φορείς (ΕΥΠΕ, αρμόδιες αρχές της περιφέρειας, κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι, ενδιαφερόμενο κοινό) με βασικό κείμενο την ΣΜΠΕ , σύμφωνα με την ΚΥΑ υπ.΄αριθμ 10717 ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ 5/9/2006), με προθεσμία 45 ημερών.
 - Εισήγηση της αρχής σχεδιασμού (περιφέρεια) στην ΕΥΠΕ για αποδοχή και έγκριση των συμπερασμάτων που προέκυψαν από τη ΣΠΕ. Η ΕΥΠΕ θα προετοιμάσει Σχέδιο Απόφασης (ΚΥΑ) με όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις για την περιβαλλοντική ένταξη των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με βάση τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα, που προέκυψαν από τη διαδικασία ΣΠΕ.
 - Δημοσιοποίηση της απόφασης έγκρισης ή μη της ΣΜΠΕ από την αρχή σχεδιασμού (περιφέρεια)
 - Ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων των διαβουλεύσεων στο οριστικό κείμενο του ΠΕΠ και εναρμόνιση με την απόφαση έγκρισης της ΣΜΠΕ.
- Υποβολή ενδιάμεσων παραδοτέων Β' (κεφάλαια εκ των προτέρων αξιολόγησης) καθόλη τη διάρκεια της σύμβασης, κατόπιν αιτήματος της Αναθέτουσας Αρχής ανάλογα με τις ανάγκες που προκύπτουν και την πρόοδο του σχεδιασμού.
- Υποβολή τελικού παραδοτέου Γ' Αξιολόγησης και ΣΜΠΕ στην Αναθέτουσα Αρχή [Περιφέρεια]: αρχές Δεκεμβρίου 2013.
- [1^η επίσημη υποβολή των ΠΕΠ στην Ε.Ε.: Δεκέμβριος 2013]
- Λήξη του έργου: Ιούλιος 2014

Σε περίπτωση ενδεχόμενων καθυστερήσεων στην έγκριση της νομοθετικής δέσμης της Πολιτικής Συνοχής από τα αρμόδια Ευρωπαϊκά όργανα και την προσαρμογή του χρονοδιαγράμματος υποβολής των ΠΕΠ, ο ανωτέρω χρονικός προγραμματισμός δύναται να τροποποιηθεί αναλόγως.

Η ολοκλήρωση των διαδικασιών για την ΣΠΕ των προγραμμάτων εκτιμάται ότι θα απαιτήσει περίπου 6 μήνες από την ενεργοποίησή τους. Για το λόγο αυτό απαιτείται αυστηρός συντονισμός και συνεχής συνεργασία των εμπλεκόμενων μερών με την αρμόδια μονάδα Β

της ΕΥΣΣΑΑΠ, προκειμένου να αποφευχθούν καθυστερήσεις στη διαδικασία υποβολής των νέων ΠΕΠ στην ΕΕ.

Ο ανωτέρω χρονικός προγραμματισμός προτείνεται να επιβεβαιωθεί από τις αναθέτουσες αρχές των εκ των προτέρων αξιολογήσεων με την ΕΥΣΣΑΑΠ/Β' προ της συμβασιοποίησης των έργων εκ των προτέρων αξιολόγησης.

Κάθε έργο προτείνεται να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα παραδοτέα:

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Α' "Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του ΠΕΠ 2014-2020"

Το περιεχόμενο της ΣΜΠΕ περιγράφεται αναλυτικά στο παράρτημα ΙΙΙ της ΚΥΑ υπ. αριθμ 10717 ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ (5/9/2006) καθώς και στην Ενότητα 5 /κεφάλαιο 3 της παρούσης. Περιλαμβάνει τουλάχιστον :

- Α. ΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ
- Β. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
- Γ. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
- Δ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
- Ε. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ
- ΣΤ. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
- Ζ. ΕΚΤΙΜΗΣΗ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
- Η. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
- Θ. ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΕΚΥΨΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΤΗΣ ΣΜΠΕ
- Ι. ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΕΣ
- Κ. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Υποβάλλεται στην Αναθέτουσα Αρχή τον Οκτώβριο του 2013 προκειμένου να εξετασθεί ως προς την πληρότητα και επάρκειά της. Προωθείται στην ΕΥΠΕ με ευθύνη της κάθε Περιφέρειας. Στην περίπτωση όπου δεν είναι διαθέσιμο σχέδιο προγράμματος, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να μεταθέσει την ανωτέρω ημερομηνία υποβολής.

Για το Παραδοτέο Α σημειώνεται ότι στην περίπτωση που εκδοθούν πρόσθετες προδιαγραφές από την αρμόδια Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, προβλέπεται ότι θα αποτελέσουν τμήμα των συμβατικών υποχρεώσεων των αναδόχων Σ.Α.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΑ Β' "Προσχέδια κεφαλαίων 1-4 της Τελικής Έκθεσης εκ των προτέρων αξιολόγησης και Στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης του ΠΕΠ 2014-2020"

Ο Ανάδοχος υποβάλλει τμηματικά ή και συνολικά παραδοτέα με τα παραπάνω κεφάλαια Β.1-Β.4 , με προθεσμίες που θέτει γραπτώς η Αναθέτουσα Αρχή, σύμφωνα με την πρόοδο κατάρτισης και τις ανάγκες σχεδιασμού του ΠΕΠ, τα οποία αποτελούν προσχέδια των κεφαλαίων 1-4 της τελικής έκθεσης (δηλ. του παραδοτέου Γ' κατωτέρω) :

- Παραδοτέο Β.1: Προσχέδιο Ενότητας 1. Αξιολόγηση της Στρατηγικής του Προγράμματος.
- Παραδοτέο Β.2: Προσχέδιο Ενότητας 2. Αξιολόγηση του συστήματος δεικτών, του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης.

- Παραδοτέο Β.3: Προσχέδιο Ενότητας 3. Αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών.
- Παραδοτέο Β.4: Προσχέδιο Ενότητας 4. Αξιολόγηση της συνεισφοράς του προγράμματος στη στρατηγική 'Ευρώπη 2020'.

Τα παραδοτέα Β' μπορούν να υποβάλλονται στην Αναθέτουσα Αρχή τον Οκτώβριο του 2013 (προ των ανεπίσημων υποβολών του σχεδίου του ΠΕΠ στην Ε. Επιτροπή στο πλαίσιο της διαβούλευσης). Στην περίπτωση όπου δεν είναι διαθέσιμο σχέδιο προγράμματος, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να μεταθέσει την ανωτέρω ημερομηνία υποβολής.

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Γ' "Τελική Έκθεση εκ των προτέρων αξιολόγησης και Στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης του ΠΕΠ 2014-2020"

Υποβάλλεται στην Αναθέτουσα Αρχή [ενδεικτική ημερομηνία: 1η Δεκεμβρίου 2013] με την οριστικοποίηση του σχεδίου του ΠΕΠ και **προ της επίσημης υποβολής** (formal submission) του στην Ε.Ε.

Στην περίπτωση που απαιτηθεί 2^η ή/και 3^η επίσημη υποβολή του σχεδίου ΠΕΠ, ο Ανάδοχος επικαιροποιεί και επανυποβάλλει το παραδοτέο αυτό στη βάση των σχετικών τροποποιήσεων του ΠΕΠ και των σχολίων της Αναθέτουσας Αρχής, (προ των επίσημων υποβολών).

Θα πρέπει να περιλαμβάνει αναλυτική προσέγγιση όλων των σημείων που αναφέρονται στις ενότητες 1-5 ανωτέρω, επιτελική σύνοψη (στα ελληνικά και στα αγγλικά), παράρτημα της μεθοδολογίας αξιολόγησης που ακολούθησε ο Ανάδοχος, καθώς και να παρουσιάζει τις αλλαγές και βελτιώσεις που έγιναν στο σχέδιο του ΠΕΠ ως αποτέλεσμα της διαδικασίας εκ των προτέρων αξιολόγησης και της ΣΠΕ.

Θα πρέπει να είναι επαρκώς αναλυτικό ώστε να υποστηρίξει την κάθε Περιφέρεια στην αιτιολόγηση των στρατηγικών επιλογών του Προγράμματος που θα καταρτίσει, την καταλληλότητα των δεικτών και του πλαισίου επίδοσης κλπ. κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης του ΠΕΠ με την Ε. Επιτροπή.

Περιλαμβάνει κατ'ελάχιστον, σύμφωνα με το σχετικό έγγραφο εργασίας της Ε.Ε., αναλύσεις που ομαδοποιούνται σε **5 βασικές ενότητες**:

Επιτελική Σύνοψη (ελληνικά, αγγλικά)

Ενότητα 1.Αξιολόγηση της Στρατηγικής του Προγράμματος (συνεκτικότητα θεματικών στόχων/επενδυτικών προτεραιοτήτων/ειδικών στόχων ΠΕΠ με ΚΣΠ/ΣΕΣ/ανά χώρα συστάσεις/ΕΠΜ/ΕΥ2020, εσωτερική και εξωτερική συνοχή του ΠΕΠ, αξιολόγηση της λογικής της παρέμβασης του ΠΕΠ, οριζόντιες αρχές ισότητας και αειφόρου ανάπτυξης), καλύπτοντας δηλαδή τα σημεία, β), δ) η), ιβ), ιγ) του κεφαλαίου 4 της παρούσας εγκυκλίου (βλ σελ. 4 ανωτέρω).

Ενότητα 2.Αξιολόγηση του συστήματος δεικτών, του συστήματος παρακολούθησης και αξιολόγησης (συνάφεια-σαφήνεια δεικτών ΠΕΠ, τιμές στόχου-βάσης, καταλληλότητα οροσήμων του πλαισίου επίδοσης, ποιότητα-αξιοπιστία συστήματος παρακολούθησης-συλλογής δεδομένων, επάρκεια ανθρώπινων πόρων-διοικητική ικανότητα), αναλύοντας τα σημεία ε), στ), ζ), θ), ι), ια) του κεφαλαίου 4 ανωτέρω.

Ενότητα 3.Αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών, (αξιολόγηση της συνέπειας των χρηματοδοτικών κατανομών με τους στόχους του ΠΕΠ) καλύπτοντας το σημείο γ) ανωτέρω.

Ενότητα 4.Αξιολόγηση της συνεισφοράς του προγράμματος στη στρατηγική 'Ευρώπη 2020', καλύπτοντας το σημείο α) ανωτέρω.

Ενότητα 5. Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση, αναλύοντας το σημείο ιδ) του κεφαλαίου 4 ανωτέρω και περιλαμβάνοντας:

- Μη τεχνική περίληψη (σύμφωνα με το Παράρτημα Ι j της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ).
- Επικαιροποιημένη ΣΜΠΕ (updated Environmental Report), δηλαδή επικαιροποιημένο Παραδοτέο Α΄
- Περιγραφή μέτρων που αποφασίσθηκαν αναφορικά με την παρακολούθηση (αρ. 9.1c και 10 της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ).
- Πληροφορίες αναφορικά με τη διαβούλευση με το κοινό και τις περιβαλλοντικές αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 6 της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ.
- Σύνοψη του πως η περιβαλλοντική διάσταση και θέσεις που εκφράστηκαν κατά τη διαβούλευση έχουν ληφθεί υπόψη στο ΠΕΠ.

Παραρτήματα

I. Συνοπτική περιγραφή της μεθοδολογίας αξιολόγησης

II. Σύνοψη αλλαγών και βελτιώσεων που έγιναν στο τελικό σχέδιο του ΠΕΠ ως αποτέλεσμα της διαδικασίας εκ των προτέρων αξιολόγησης και της ΣΠΕ

Κάθε Ανάδοχος Σ.Α. υποχρεούται κατά την κατάρτιση των ανωτέρω Παραδοτέων να λαμβάνει υπόψη ενδεχόμενες πρόσθετες οριζόντιες κατευθύνσεις και οδηγίες της Αναθέτουσας Αρχής στη βάση σχετικών ενδεχομένων οδηγιών από την ΕΥΣΣΑΑΠ/Β΄, της αρμόδιας Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (για τα θέματα ΣΠΕ) της ΕΥΣΕΚΤ (για τα ζητήματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου) και του ΥΠΑΑΤ (για θέματα του αντίστοιχου Ταμείου).

Η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητήσει από τον Ανάδοχο εφόσον απαιτηθεί την εκπόνηση περιορισμένου αριθμού πρόσθετων συνοπτικών ειδικών αναφορών που συνδέονται με το αντικείμενο του έργου.

Οι υποψήφιοι Ανάδοχοι θα πρέπει να προτείνουν και να περιγράψουν τη μεθοδολογία για την προσέγγιση του έργου στο πλαίσιο των τεχνικών προσφορών τους (στο πλαίσιο αυτό απαιτείται αναλυτική αποτύπωση της προτεινόμενης μεθοδολογίας ανά Ενότητα της αξιολόγησης. Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνεται στις μεθόδους που θα εφαρμοσθούν για τη στοχοθεσία δεικτών, στις πρόσθετες αναλύσεις/έρευνες που θα διενεργηθούν κάνουν για να καλύψουν τις ελλείψεις στοιχείων).

Τα παραδοτέα υποβάλλονται από τους Αναδόχους στην οικεία Αναθέτουσα Αρχή, ενώ παράλληλα κοινοποιούνται και σε ηλεκτρονική μορφή (Microsoft Word) με ευθύνη της κάθε Περιφέρειας στην Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής, Σχεδιασμού & Αξιολόγησης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων στην ΕΥΣΕΚΤ και στο ΥΠΑΑΤ.

6. ΑΝΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Το έργο των εκ των προτέρων αξιολογήσεων και της ΣΠΕ θα εκπονηθεί από ανεξάρτητους εξωτερικούς αξιολογητές με προκηρύξεις που θα πρέπει να δημοσιοποιηθούν στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, και το αργότερο έως τα μέσα Ιουνίου 2013. **Στόχος είναι τον Ιούλιο του 2013 να έχουν επιλεγεί όλοι οι Σ.Α. των Περιφερειών.**

Για να αναληφθεί έγκαιρα το έργο της εκ των προτέρων αξιολόγησης προτείνεται η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η ανάθεση, η σύμβαση, καθώς και οι σχέσεις μεταξύ της Αναθέτουσας Αρχής (Περιφέρειας) και του κάθε Προσφέροντα-υποψηφίου

Αναδόχου να διέπονται από τις διατάξεις του ΠΔ 4/2002 "Εκτέλεση ενεργειών τεχνικής βοήθειας στήριξης και διαχείριση των αντίστοιχων πόρων" και της Υ.Α. 51540/ΕΥΣΣΑΑΠ 3628/12.11.2010 (ΦΕΚ 1856/Β/26.11.10).

Καθώς θα προκηρυσσονται παράλληλα 13 διαγωνισμοί Σ.Α. των ΠΕΠ (αλλά και εκ των προτέρων αξιολογήσεις τομεακών ΕΠ) που θα υλοποιηθούν συμβατικά στους ίδιους περίπου χρόνους, και δεδομένης της συστηματικής ενασχόλησης με το έργο που απαιτείται να επιδείξει ο Σ.Α. και η Ομάδα Έργου προκειμένου για την επίτευξη των μέγιστων αποτελεσμάτων οι σχετικές προκηρύξεις προτείνεται να περιλαμβάνουν τους ακόλουθους **περιορισμούς**:

- Δεν θα έχει δικαίωμα συμμετοχής Προσφέρων ή οποιοδήποτε μέλος του σε περίπτωση ένωσης εταιρειών, κοινοπραξίας κ.λ.π. ο οποίος έχει αναλάβει και είναι σε ισχύ για λογαριασμό της Αναθέτουσας Αρχής/Περιφέρειας έργο υποστήριξης που αφορά συνολικά στην **κατάρτιση** του αντίστοιχου ΠΕΠ 2014-2020.
- Στη στελέχωση του Σ.Α. δεν μπορεί να περιλαμβάνονται άτομα τα οποία κατά την ημερομηνία κατάθεσης των προσφορών εργάζονταν υπό οποιαδήποτε σχέση εργασίας **σε Υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας**.

Για την επιτάχυνση της διαδικασίας αξιολόγησης προσφορών, ανάθεσης και ολοκλήρωσης των έργων προτείνεται οι επιτροπές αξιολόγησης προσφορών να κληρωθούν **από στελέχη της κάθε Περιφέρειας** (ενδεικτικά : από στελέχη της Μονάδας Σχεδιασμού και Αξιολόγησης, μέλη της Ομάδας Σχεδιασμού Προγράμματος της Περιφέρειας, στελέχη που συμμετέχουν στο δίκτυο Αξιολόγησης και στο δίκτυο ΣΠΕ), και χωρίς εκπροσώπηση της ΕΑΣ με σχετική κλήρωση όπως ίσχυσε στην τρέχουσα περίοδο. Για ζητήματα συντονισμού των αξιολογήσεων θα υπάρχει στενή συνεργασία εφόσον απαιτείται με την ΕΥΣΣΑΑΠ.

Κριτήρια επιλογής των υποψηφίων αναδόχων θα πρέπει να αποτελέσουν η γνώση και η αποδεδειγμένη εμπειρία αξιολόγησης προγραμμάτων, περιφερειακής ανάπτυξης και προγραμματισμού, σχεδιασμού και διαχείρισης προγραμμάτων με συγχρηματοδότηση από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Ε.Ε., καθώς και η εμπειρία σχετικά με τα θέματα της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης. Ο υπεύθυνος της ομάδας/υποομάδας έργου του Αναδόχου για τα θέματα της ΣΠΕ θα πρέπει να είναι κάτοχος μελετητικού πτυχίου κατηγορίας 27 (περιβαλλοντικές μελέτες) τουλάχιστον τάξης Γ' και να έχει εμπειρία σε μελέτες διαχείρισης περιβάλλοντος (ατμόσφαιρα, νερά, φύση , έδαφος).

- Το **κόστος** των έργων μπορεί να καλυφθεί από τον προϋπολογισμό της Τεχνικής Υποστήριξης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013.

Ο Γεν. Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ

Γιώργος Γιαννούσης

Πίνακας Αποδεκτών

ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ:

Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας - Θράκης

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Βασίλειο Πιτσινίγκο
Ηροδότου 28, 691 00 Κομοτηνή

Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας

- Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Αγγελική Ωραιοπούλου
Λεωφ. Γεωργικής Σχολής 65, 570 01 Πυλαία Θεσσαλονίκης

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Χαράλαμπο Κιουρτσίδη
ΥΔΕΠ Δ. Μακεδονίας Διοικητήριο ΖΕΠ, 501 00 Κοζάνη

Περιφέρεια Ηπείρου

- Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Ελένη Ρόγκου
8^{ης} Μεραρχίας 5-7, 45 445 Ιωάννινα

Περιφέρεια Θεσσαλίας

- Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Μελπομένη Σαραφίδου
Σωκράτους 111, 413 36 Λάρισα

Περιφέρεια Ιονίων Νήσων

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Πέτρο Οικονόμου
Εθν. Παλαιοκαστρίτσας, Αλυκές Ποταμού, 491 00 Κέρκυρα

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

- Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Άλκηστις Σταθοπούλου
ΝΕΟ Πατρών - Αθηνών 28, 264 41 Πάτρα

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κα Αλεξάνδρα Παπαθανασίου
Υψηλάντου 12, 351 00 Λαμία

Περιφέρεια Αττικής

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Κωνσταντίνο Λέμα
Λεωφ. Συγγρού 98-100, 117 41 Αθήνα

Περιφέρεια Πελοποννήσου

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Αναστάσιο Σκούρα
Τέρμα Ερ. Σταυρού, 221 00 Τρίπολη

Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Γεώργιο Πλακωτάρη
1^ο χλμ. Μυτιλήνης - Λουτρών, 811 00 Μυτιλήνη

Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου

- Προϊστάμενο ΕΔΑ, κ. Αντώνιο Βουτσίνο
Σ. Καράγιωργα 22, 841 00 Ερμούπολη

Περιφέρεια Κρήτης

- Προϊσταμένη ΕΔΑ, κα Μαρία Κασωτάκη
Δουκός Μποφώρ 7, 712 02 Ηράκλειο

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

- Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος
Προϊστάμενο , Ε. Τολέρη
Λ. Αλεξάνδρας 11, 11473
- Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Περιβαλλοντικών Δράσεων του ΥΠΕΚΑ
Προϊσταμένη Ε.Υ. κα Χ. Κούρτελη
Ιτέας 2 & Ευρυτανίας, Τ.Κ. 115 23, Αθήνα

Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

- **Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού & Παρακολούθησης Δράσεων Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΥΣΕΚΤ)**
Προϊσταμένη Ε.Υ. κα Σταματία Παπούλια
Κοραή 4, 105 64 Αθήνα

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

- **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013**
Προϊσταμένη Ε.Υ., κα Πολυξένη Πολύζου
Λεωφ. Αθηνών 58, 104 41 Αθήνα
- **Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Ε.Π. Αλιεία**
Προϊστάμενο Ε.Υ., κ. Δημήτριο Μητρόπουλο
Μιχαλακοπούλου 103, 115 27 Αθήνα

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

- κ. Κ. Βιρβιδάκη, Υφυπουργό αρμόδιο για το ΕΣΠΑ
- κ. Γ. Γιαννούση, Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων - ΕΣΠΑ
- κ. Κ. Κουκολιά, Γεν. Δ/ντή Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιφερειακής Πολιτικής και Δημοσίων Επενδύσεων
- κ. Γ. Λογοθέτη, Προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού της Εφαρμογής των ΕΠ
- Προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας Θεσμικής Υποστήριξης
- κ. Α. Συνανίδη, Προϊστάμενο Ειδικής Υπηρεσίας Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ)
- κ. Δ. Σουσούνη, Προϊστάμενο της Ειδικής Υπηρεσίας Αρχή Πιστοποίησης